

ZAMONAVIY TA'LIM JARAYONIDA INNOVATSION TEKNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING SAMARADORLIGI

Adasheva Muslima Odiljon qizi

Annotatsiya

Mazkur tezisda zamonaviy ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni qo'llashning o'rni va ahamiyati tahlil qilingan. Ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, interfaol metodlar, raqamli platformalar va masofaviy o'qitish tizimlarining qo'llanilishi o'quvchilarning mustaqil fikrlash, ijodkorlik, muammolarni hal etish hamda bilimlarni amaliy qo'llash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilishi ilmiy asosda yoritilgan. Shuningdek, o'qituvchining innovatsion yondashuvi ta'lim samaradorligini oshirishda hal qiluvchi omil sifatida baholangan. Tadqiqotda innovatsion texnologiyalar yordamida o'quvchilarning o'zlashtirish darajasini oshirish, motivatsiyani kuchaytirish va ta'lim sifatini yaxshilashga oid amaliy tavsiyalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: innovatsion texnologiyalar, zamonaviy ta'lim, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli ta'lim, pedagogik samaradorlik, o'qituvchi mahorati, ta'lim sifati.

Abstract

This thesis analyzes the role and importance of the use of innovative technologies in the modern education system. It is scientifically proven that the use of information and communication technologies, interactive methods, digital platforms and distance learning systems in the educational process serves to develop students' independent thinking, creativity, problem-solving and practical application of knowledge. Also, the innovative approach of the teacher is assessed as a decisive factor in increasing the effectiveness of education. The study provides practical recommendations for increasing the level of student learning, increasing motivation and improving the quality of education using innovative technologies.

Keywords: innovative technologies, modern education, interactive methods, information and communication technologies, digital education, pedagogical efficiency, teacher skills, quality of education.

Kirish

Hozirgi globallashuv davrida ta'lim tizimi jamiyat taraqqiyotining eng muhim omillaridan biri hisoblanadi. Jahon miqyosida ilm-fan va texnologiya jadal sur'atlarda rivojlanar ekan, o'qitish jarayonini yangicha yondashuvlar asosida tashkil etish zaruriyati tug'ildi. Shu bois ta'lim tizimini modernizatsiya qilish, o'qituvchilarning

innovatsion kompetensiyalarini oshirish va o'quv jarayoniga ilg'or texnologiyalarni tatbiq etish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri bo'lib qolmoqda.

O'zbekiston Respublikasida ham "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun va "Yangi O'zbekiston — yangi ta'lim" konsepsiyasi asosida raqamli va innovatsion ta'limga o'tish jarayonlari bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda. Bu esa ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarda zamonaviy kompetensiyalarni shakllantirish hamda raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga xizmat qilmoqda.

ASOSIY QISM

Innovatsion texnologiyalarning ta'rifi va mohiyati

"Innovatsiya" tushunchasi lotincha "innovatio" so'zidan olingan bo'lib, "yangilanish", "yangicha yondashuv" degan ma'noni bildiradi. Pedagogik jarayonda innovatsiya — bu o'qitish va tarbiyalashning ilg'or, samarali shakl, metod va vositalarini yaratish hamda amaliyotga joriy etishdir.

Zamonaviy ta'limda innovatsion texnologiyalar — bu axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), interfaol usullar, masofaviy ta'lim tizimlari, raqamli platformalar (Moodle, Google Classroom, Zoom, Edmodo va boshqalar), multimedia vositalaridan kompleks foydalanishni o'z ichiga oladi.

Innovatsion texnologiyalarning ta'lim samaradorligiga ta'siri

Innovatsion texnologiyalar o'quv jarayonida quyidagi ijobiy natijalarni beradi:

- o'quvchilarning bilimlarni o'zlashtirish jarayonida faol ishtirokini ta'minlaydi;
- mantiqiy va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi;
- o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi muloqotni faollashtiradi;
- o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi;
- ta'limning individualizatsiyasini va differensiallashuvini ta'minlaydi.

Masalan, "aqliy hujum", "klaster", "konseptual xarita", "sinkveyn", "rol o'ynash", "debat" kabi interfaol metodlar yordamida o'quvchilar o'z fikrlarini mustaqil bayon etish, tahlil qilish va ijodiy yechim topish ko'nikmalarini rivojlantiradi.

O'qituvchining innovatsion yondashuvi

O'qituvchi zamonaviy ta'limning asosiy subyekti sifatida o'z faoliyatida innovatsion yondashuvlarni qo'llashga tayyor bo'lishi zarur. U faqat bilim beruvchi emas, balki o'quvchi shaxsini shakllantiruvchi, yo'naltiruvchi, maslahat beruvchi va ilhomlantiruvchi yetakchi rolini bajaradi.

Pedagogik innovatsiyalarni amaliyotga tatbiq etish uchun o'qituvchidan quyidagilar talab etiladi:

- yangi texnologiyalarni o'zlashtirish;
- raqamli savodxonlikni rivojlantirish;
- o'quvchilarning shaxsiy xususiyatlarini inobatga olish;
- ta'lim jarayonini ijodiy tashkil etish.

Raqamli ta'lim tizimining afzalliklari

Raqamli ta'lim tizimi o'quvchilarga istalgan joyda va istalgan vaqtda o'qish imkonini beradi. Masofaviy ta'lim platformalari orqali o'qituvchi va o'quvchi o'rtasida uzluksiz aloqani saqlab qolish mumkin. Bundan tashqari, raqamli vositalar yordamida ta'lim jarayonining monitoringi va baholash tizimini avtomatlashtirish imkoniyati mavjud.

Innovatsion texnologiyalarning tatbiq etilishida duch kelinadigan muammolar

Biroq innovatsion texnologiyalarni joriy etishda ayrim muammolar ham mavjud:

- texnik bazaning yetarli emasligi;
 - o'qituvchilarning AKT bo'yicha malakasining pastligi;
 - raqamli platformalardan foydalanishda tajriba yetishmasligi.
- Bu muammolarni hal etish uchun o'qituvchilarning malakasini oshirish kurslarini kengaytirish, ta'lim muassasalarini zamonaviy texnika vositalari bilan ta'minlash hamda pedagogik innovatsiyalarni qo'llash bo'yicha metodik qo'llanmalar ishlab chiqish lozim.

Xulosa

Zamonaviy ta'limda innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish — bu shunchaki yangilik emas, balki o'quv jarayonining zaruriy talabi hisoblanadi. Innovatsion texnologiyalar o'quvchilarning bilimlarini mustahkamlash, ularning ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish, mustaqil ishlash ko'nikmalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, o'qituvchining pedagogik mahoratini yangi bosqichga olib chiqadi.

Demak, ta'lim jarayonida innovatsion yondashuvlardan oqilona foydalanish ta'lim sifatini oshirishning eng samarali yo'li hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. — Toshkent, 2020.
2. "Yangi O'zbekiston – yangi ta'lim" konsepsiyasi. — Toshkent, 2021.
3. Hasanboyeva O., Yo'ldosheva Sh. *Pedagogik texnologiyalar va innovatsiyalar*. — Toshkent: O'qituvchi, 2022.
4. Jumayev M. *Ta'limda zamonaviy innovatsion metodlar*. — Samarqand, 2023.
5. Qosimova M., Xolmatova G. *Pedagogik mahorat va innovatsiyalar*. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2024.